

Preek

Gemeente van Christus,

Jezus staat stil.

Wij zeggen: stilstand is achteruitgang.

Maar bij Jezus is dat anders. Lukas vertelt dat er een enorme mensenmenigte met Jezus mee trekt. Kennelijk heeft Hij hen aangesproken, meer nog: geraakt. Dat lees je vaker, dat mensen met Jezus weglopen. Zo bijzonder vinden ze Hem. Zijn woorden en Zijn daden... Ze vonden het heerlijk om bij Hem te zijn. Wie ze ook waren. En wat ze ook deden: visser, tollenaar, enzovoort... Het is die aantrekkingskracht waar Lukas onze aandacht op vestigt.

De mensen trekken in drommen achter Hem aan.

Maar dan staat Hij opeens stil.

De beweging stopt.

Jezus draait zich om.

En tegen de mensen die Hem volgen, zegt Hij:

“Indien iemand tot Mij komt, en niet haat zijn vader en moeder en vrouw en kinderen en broeders en zusters, ja zelfs zijn eigen leven, die kan mijn discipel niet zijn” (vers 26).

En even verderop: *“Zo zal dus niemand van u, die niet afstand doet van al wat hij heeft, mijn discipel kunnen zijn”* (vers 33). Dat is nogal wat. Geen wonder dat de beweging stopt.

Waarom zegt Jezus dit?

Hij zegt dit omdat Hij onderweg is naar Jeruzalem.

Al twee keer heeft Hij voorgezegd dat Hij naar Jeruzalem moet gaan om te lijden en te sterven. Daar wacht het kruis Hem. Maar dat geldt dus ook voor wie Jezus wil volgen. Dan ontkom je niet aan het kruis.

Jezus zet ons vanmorgen dus ook stil. Misschien lopen wij ook al een hele tijd met Jezus mee. Ik stel me zo voor dat de mensen rondom Jezus op allerlei manieren meeliepen. Sommigen uit nieuwsgierigheid: om te zien wat Jezus te melden had.

Anderen kruisten misschien wel ‘toevallig’ zijn weg.

En weer anderen volgden Hem uit overtuiging.

Wilden Zijn leerling zijn. En zo is dat ook bij ons, denk ik.

Je kunt op allerlei manieren in de kerk zitten. Uit gewoonte. Je loopt al jaren met Jezus mee. Voor iemand anders is het een soort ontdekkingstocht. Alles is nog nieuw. En voor weer een ander is het net als bij de discipelen. Elke dag meer leren van Jezus. Maar vanmorgen zet Hij ons dus allemaal stil.

“Indien iemand tot Mij komt, en niet haat zijn vader en moeder en vrouw en kinderen en broeders en zusters, ja zelfs zijn eigen leven, die kan mijn discipel niet zijn” (vers 26). Dat hakt er wel even in. Dat zijn van die woorden waar je heel onrustig van kunt worden. Je krijgt het beeld op je netvlies van een sekte. Breek met je familie of anders... Is dat wat Jezus zegt?

En iemand anders denkt aan zijn eigen familie. Misschien heb je wel met haat te maken gehad. Wat zegt Jezus hier nu eigenlijk? Die woorden over het ‘haten’ van je familie, wat betekenen die?

Nu denken wij bij ‘haten’ in onze taal gelijk aan gevoel. Net als bij liefde. Maar in de Bijbel gaat het niet zozeer over gevoelens. Maar over keuzes. In het Oude Testament zegt God: “Jakob heb Ik liefgehad, maar Ezau heb Ik gehaat.” Dan gaat het niet over Gods gevoel, maar over Zijn keuze. Hij heeft Jakob op de eerste plaats gezet en Ezau op de tweede plaats. Jezus vraagt van ons dus geen haat als gevoel, als afkeer. Als je dat dacht, moet je dat onmiddellijk vergeten.

Maar Hij vraagt van ons wel een keuze. ‘Haten’ betekent op de tweede plaats zetten. Dat is wat Hij van ons vraagt. Dat wij onze geliefden op de tweede plaats zetten. En hetzelfde geldt van ons bezit. “Afstand doen van alles wat je hebt”, wil eigenlijk zeggen er ‘afscheid van nemen’, er ‘van afzien’. ‘Doe je dat niet, dan kun je mijn leerling, mijn discipel niet zijn’, zegt Jezus.

Waarom niet? Waarom zegt Jezus dit?

Waarom zo radicaal? Waarom zo afwerend, afstotend bijna?

Is Hij dan niet blij met al die mensen die met Hem mee lopen...?

Daar zouden wij - in onze tijd - nu juist heel erg naar verlangen...

De afgelopen maanden ben ik bezig geweest met de vraag hoe we een volgende generatie kunnen vasthouden bij het geloof en hen er meer bij kunnen betrekken. We zijn ontzettend blij met onze jongeren en kinderen. Maar je merkt ook dat het niet vanzelfsprekend is dat ze blijven geloven...
Maar dan helpen deze woorden niet?
Toch?

Nou, gemeente, ik zal u iets vertellen van de ontdekking die ik deed. Toen ik begon, was ik op zoek naar programma's, naar acties die je als gemeente kunt doen. Maar toen ik in gesprek was met collega's, ik ontdekte iets heel anders. Ook zij waren bezig geweest met zulke acties of programma's. Maar nu niet meer. Waarom niet? Omdat ze ontdekt hadden dat het om iets anders gaat. Het gaat om discipelschap. Om mensen die Jezus echt volgen - in hun concrete leven van elke dag. Er is geen betere manier van evangeliseren dan een christen die echt christen is. Die echt 'zout' is, zoals Jezus zegt. En natuurlijk moet je bepaalde activiteiten hebben. Een Alphacursus bijvoorbeeld en een groeigroep.
En ga zo maar door. Maar het gaat om ons!
Wij zijn de sleutel: u, jij en ik!!

Waarom vertel ik dit? Ik vertel dit omdat dit precies is wat Jezus tegen de mensen die met Hem meelopen wil zeggen. Lukas gebruikt een woord dat betekent: met Hem mee reizen, onderweg zijn. Dat is prachtig. Maar Jezus vraagt dat wij Hem zullen volgen. Achter Hem aan gaan. En daarom houdt Hij stil en stelt Hij een vraag: Weet je zeker dat je met Mij mee wilt gaan?

En om dat nog duidelijker te maken vertelt Hij twee minigelijkenissen. Het zijn heel eenvoudige beelden. Iedereen kon het begrijpen. Er was eens iemand die een toren ging bouwen. Dat deed natuurlijk niet iedereen. Het was iemand die de toren nodig had. Waarschijnlijk een boer met een wijngaard. Zo'n toren was eigenlijk bedoeld als uitkijkpost tegen rovers en tegen wilde dieren

die de wijngaard bedreigden. Want de druiven waren een gemakkelijke prooi voor indringers. Een toren als wachtpost dus. Nu lag zo'n wijngaard meestal tegen een glooiende helling aan. En dus moest er eerst gegraven worden, zodat er een mooie en gladde ondergrond was om op te bouwen. En dat kost wat natuurlijk. Het werk dat erin gaat zitten, de materialen. Dat was toen eigenlijk niet veel anders dan nu.

Welnu, zegt Jezus, wie zo'n toren gaat bouwen, denkt eerst na over de kosten. Zo gaat dat nog tenslotte. Wie bouwplannen heeft, maakt eerst een begroting. Stel je voor dat je begonnen bent, de fundering is klaar, maar dan is het geld op. En zo is het ook in de tweede gelijkenis. Daarin gaat over een koning met een leger. Hij trekt ten oorlog om zich te verdedigen. Maar wat doe je als dat andere leger twintigduizend man telt, en je eigen leger maar tienduizend man? Ieder verstandig mens gaat dan nog eens zitten om de situatie te overdenken. Hoe kan ik mijn hachje redden?

Wel, zegt Jezus, zo is het nu ook het volgen van Mij.

Ga eerst eens zitten om de kosten te overrekenen. Want stel voor dat je halverwege moet afhaken... Dat is het eerste wat de Here Jezus wil zeggen. Daarom draait Hij zich vanmorgen naar ons om. Hij zet ons stil. We gaan met de belijdenisgroep aankomende vrijdag op weekend. En niet lang daarna krijgen ze de vraag of ze belijdenis willen doen. Dat is ook zo'n moment: stilgezet worden.

Jezus draait zich om, omdat Hij wil dat ook wij ons eens omkeren naar alles wat we hebben en zijn: "Keer je eens om en kijk naar wat je achter moet laten om discipel van Mij te kunnen zijn. Draai je eens om en kijk naar je man, je vrouw, naar je kinderen, je ouders, je broers en zussen... En bedenk de kosten. En keer je nog eens om naar de dingen die je allemaal hebt. Heb je het er voor over om dat in de steek te laten? Wil je dat echt wel? Denk daar nog eens goed over na!"

"Ben je bereid om je kruis te dragen achter Mij aan?"

Dat is de vraag van Jezus. En wij denken bij kruis dragen al snel aan lijden, vervolging, verdrukking. En dan voelen we ons schuldig

omdat wij dat niet hebben. Maar Jezus bedoelt met dat kruis de consequenties van het volgen van Hem. Ben je bereid die te dragen, ook als dat pijn doet. In je relaties. Op je werk. In de manier waarop je met je geld en bezit omgaat. Het kan allemaal niet hetzelfde blijven...

Ik weet niet hoe het met jou is en met u, maar ik blijf het een moeilijke vraag vinden. Een vraag waar je onrustig van wordt. En misschien denk je wel: kom ik daarvoor nu in de kerk? Maar let dan nog even op de beelden die Jezus gebruikt. Want Jezus heeft die beelden van een toren en een leger niet zomaar gekozen, denk ik. Want die toren was een wachttoren. De man die hem bouwt, wil zijn bezit beschermen, tegen inbrekers en wilde dieren.

Precies! En daar gaat het Jezus dus om!

Daar laat Hij ons bij stilstaan. Die beelden laten een heel fundamentele trek van ons leven zien. Ons leven wordt vaak getypeerd door 'bewaken'. We beschermen ons aan alle kanten. In het klein. We plannen en rekenen. We dekken ons in door allerlei polissen, tegen inbraak, ziekte en arbeidsongeschiktheid. We vullen ons pensioengat op. En we doen een jaarlijkse gezondheidscheck. Want je weet maar nooit... Of denk aan de politiek. Het debat over vreemdelingen. We willen ons land bewaken. Werpen dammen op tegen de Islam, tegen vreemdelingen, tegen ongewenste invloeden... Want anders...

En wat doet Jezus nu?

Hij stelt in deze gelijkenissen ook een vraag aan ons. Of het ons lukt om de controle te houden. Lukt het je werkelijk om een wachttoren te bouwen bij je leven? De vraag stellen is 'm eigenlijk al beantwoorden. Want natuurlijk kun je de controle over je leven niet vasthouden. En wat dan? Dat vraagt de Here Jezus hier. Hij zegt eigenlijk: "Tel je troepen nog eens na. Zoveel zijn het er niet, bij nader inzien...".

Jezus plaats ons dus voor een dilemma.

Zo komt de gelijkenis in een heel ander licht te staan. Die ogenschijnlijk zo harde woorden over 'afscheid nemen' van je familie en van je bezit krijgen een extra dimensie. Het gaat niet alleen over de kosten van het volgen van Jezus. Het gaat ook over de kosten van het **niet** volgen van Hem...! Want uiteindelijk zijn er maar **twee** manieren van leven. De ene manier van leven wordt getypeerd door de wachttorenen. Een statisch beeld. Blijven waar je bent en houden wat je hebt.

Bij de andere manier van leven hoort het beeld van een weg. "Neem je kruis op en kom achter MIJ!", zegt Jezus. Hierin gaat het niet om het bij elkaar houden, maar om het loslaten... Uiteindelijk zelfs alles loslaten wat je hebt. Zelfs je zelf loslaten... En je kruis op je nemen, achter Hem aan.

In dat woord 'kruis' zit de sleutel. Daarin wordt duidelijk waarom Hij dat van ons vraagt. Het is de weg die Hij zelf is gegaan. Tot het einde toe. Hijzelf heeft niet de wacht betrokken bij wat Hij had. Hij is de weg gegaan van vernedering, de ontlediging, zegt Paulus in Filippenzen 2. Alles gaf Hij prijs aan het kruis. En daarom zet Hij ons vanmorgen stil. En Hij zegt: Wil je Mijn discipel zijn? Mijn leerling? Kom dan achter Mij aan. Ik wil je leren wat om je kruis te dragen. Je hoeft het niet te kunnen. Je mag het leren. Maar dat kan alleen als je met Hem meegaat. Als je tevoorschijn komt uit je wachttorenen en meegaat achter Jezus aan, bereid om de consequenties te dragen.

Jezus staat stil. En kijkt je aan en vraagt:
Ga je mee? Met MIJ?
Achter Mij aan?
Amen.